

Enigma Otiliei - problematica romanului

Conflictul romanului se bazeaza pe relatiiile dintre doua familii inrudite, care sugereaza universul social prin tipurile umane realizate. O familie este a lui Costache Giurgiuveanu, posesorul averii si Otilia Marculescu, adolescenta orfana, fiica celei de-a doua sotii decedate. Aici patrund Felix Sima verisorii si Leunida Pascalopol. A doua familie vecina si inrudita care aspira la mostenirea averii batranului, este familia surorii acestuia, Aglae.

Clanul Tulea reprezinta o familie absoluta, in care maniile artistice si senilitatea precoce a barbatilor (Titisi Simion) se amestecau cu rautatea, aciditatea veninoasa si frigiditatea femeilor (Aglae si fetele ei). Romanul devine concomitent o tragedie prin moartea prematura a lui mos Costache, prin destramarea iluziilor sentimentale traite de Felix, prin evolutia deceptionanta a Otiliei (care rateaza pe toate planurile vietii ei) si prin imbatranirea silita a moserului Leunida Pascalopol. Din roman nu lipsesc accentele comice imbinat cu cele grotesti, datorita discrepantei meschinaria telului urmarit-mostenirea unui biet avar- si efortul urias cheltuit inutil, banii stransi de batran fiind furati cu nerusinare de Stanica Ratiu.

Intr-un anumit sens, romanul poate fi considerat si o parodie a scopurilor derizorii ale micii burghezii romane care se incapatana sa isi sporeasca zestrea materiala prin mosteniri-ori prin acumulari accidentale intr-o perioada cand marile averi se faceau prin lovituri financiare inrdaznete si de anvergura.

In roman apar aspecte de fresca sociala : lacomia, avaritia, parvenitism si aspectul viaetii de familie : relatia dintre parinti si copii, relatia dintre sotii, casatoria, orfanul.

Aspectul de fresca sociala este obtinut prin procesul de tipizare la care sunt supuse personajele.

Pornind de la teza "obiectul romanului este omul ca fiinta morala", G. Calinescu distinge doua feluri de indivizi, in functie de capacitatea de adaptare la lume : cei care se adapteaza moral (Pascalopol si Felix) si cei care se adapteaza distinctual :Otilia, Aurica, Costache Giurgiuveanu, Aglae, Simion.